

sūpragū m. in sūpraga f. — žinica f. coniux, sūpreženije — prāžistvo coniugium.

S. Kar nsl. pisarijo soprog, soproga, toraj tudi sprožnica, ali soprug in soproga, morebiti celo soproga? Nsl. pravite spregla macula.

Surokū.

O. Sorokū, srokū terminus, sūročiti se pacisci.

S. Den sreči diem dicere; srok si dati salutare (vid. rokū, obrokū VII, 102).

O lepopisji.

(Nasvetoval L. Belar v 3. odborovi seji učiteljskega društva za Kranjsko.)

Dušno življenje je nekako podobno naravnemu. Narava se spomladi s pomočjo mnogoverstnih sredstev počasi razvija, ter se od dné no dné bolje upodobuje. Ravno tako se godi pri začetku s človeškim duhom.

Narava, pa tudi človeška duša potrebujete mnogoverstnih pomočkov, po katerih napredujete. Kjer manjka pomoči, tam peša tudi živelj. Pomočki so tedaj pogoj pri napredku.

Učitelji smo delalci na duševnem polju, tedaj ne smemo prezirati tudi male stvarice, ki nam količkaj more pomagati k dobremu napredku; sej naj večje iznajdbe so prišle na dan potem, da so se pri začetku opazovale naj manjše reči.

Namenili smo se danes kaj govoriti o metodi pri pisanji. Dovolite mi torej, dragi sobratje, da tudi jaz nekoliko o tem povem, in v kratkem še ponavljam, kar sem v tej zadevi pisal v lanskem šolskem letnem sporočilu.

Učitelj naj si pri vsakem nauku, pri vsem podučevanju misli in za načelo postavi: „naj pomaga, kar more“. — Ravno zato ne zametujem nobenega pripomočka, katerih smo se do sedaj posluževali pri podučevanju v pisanji, ker se naj več vsi, enemu ta, drugemu uni dobro oponaša. Mislim pa, da je pri tem nauku tista metoda naj boljša, po kateri se roka in okó ob enem naj bolje izobražuje.

Učitelj naj pri poduku v pisanji vedno misli, da, kar se tu prvi čas zamudi in zanemari, se težko kdaj popravi. „Navada je železna srajca“, to velja bolj, kot drugod, tudi tukaj.

Hvaležno se spominjam našega verlega tovarša g. Jan. Levca, učitelja v Terstu, kateri je v svojih krasnih „Slovenskih

lepopisnih zgledih“ slovenskim ljudskim učiteljem prvi pokazal pot, po kateri naj se naši učenci vodijo do lepega, razločnega pisanja. Marljivi ta učitelj terdil je, da med lepopisarjem in med učiteljem lepopisa je grozno velik razloček. On je tedaj prvi vpeljal pri nas tako imenovano ameriansko metodo pri pisanji.

Prepričan sem, da je to pravi način, kateri nam zagotavlja boljši napredek; vem pa iz lastne skušnje, da bi nam na podlagi te metode še tudi neka malenkost prav dobro vstrezala, in to bi bile polegne čerte.

Pisanje sestavljamo iz potegljejev, iz katerih se snujejo podobe. Nočem naštevati mnogo napak, ktere izvirajo iz slabega in nepravilnega pisanja, sej jih vsak učitelj sam pozná.

Skerbelo se je do sedaj, da se je roka vadila gibčnosti; za dolgost pisnih čert nam služijo ležeče čerte, toda za podobo se še do sedaj ni rabil kak pripraven pomoček.

Podlaga za vse potegljeje, iz katerih se je pisanje razvilo, je po mojih mislih polegna čerta; zakaj bi tedaj tudi ta ne služila zopet v podlago, na kateri bi se vsak potegljelj in vsaka čerka pokazala, in toliko časa vadila, dokler se roka in oko ne privadita pravilnosti?

Tablice in teke (in kamor koli pervenci pišejo) naj bi v ta namen imele polegne čerte.

Kar zadeva ravnanja pri tej metodi, se ne loči od drugega splošnjega vodila pri pisanji. Učitelj naj, namreč, učencem kaže poglavitne potegljeje, pa tudi posamesne čerke na polegni čerti. Tega naj se učenci, kolikor morejo, dalje urijo v zvezanih potegljeljih na polegneh čertah. Ako se učenci na polegneh čertah, in sicer od stopnje do stopnje, navadijo poglavitnih potegljejev, potem tudi lahko čerke vežejo v zloge, besede itd.

Pišejo se lahko vse vaje ali posamesno, ali v zvezanih potegljeljih; to ne ovira čert za lego, temveč nadomestuje učiteljevo pripomoč. Roka in oko se nekako silita, da se ne motita in da ostaneta v pravilnih mejah.

Ako bi zbrani tovarši in slavna vlada moj nasvet o čertah za lego sprejeti in odobriti blagovolili, sem pripravljen in si tudi prideržujem, za ta namen vrediti načert za teke in tablice.